

Nataliia Pitel

*Candidate of Economic Sciences, Associate Professor,
Associate Professor at the Department of Economics,
Management and Commercial Activity
Central Ukrainian National Technical University*

Iona Androshchuk

*Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
at the Department of Economics, Management and Commercial Activity
Central Ukrainian National Technical University*

Пітел Н.С.

*к.е.н., доцент,
доцент кафедри економіки менеджменту
та комерційної діяльності
Центральноукраїнського національного технічного університету*

Андрощук І.О.

*к.е.н., доцент кафедри економіки менеджменту
та комерційної діяльності
Центральноукраїнського національного технічного університету*

DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-295-1-89>

PEDAGOGICAL INNOVATIONS IN HIGHER EDUCATION: A PRACTICAL DISCOURSE

ОСВІТНІ ІННОВАЦІЇ У СФЕРІ ВИЩОЇ ОСВІТИ: ПРАКТИЧНИЙ ДИСКУРС

В умовах соціально-економічних реформ, безперервного оновлення й розвитку системи вищої освіти під впливом науково-технологічного й гуманітарного прогресу, конкуренції на ринку праці й освітніх послуг інновації стають життєво важливим елементом діяльності закладів вищої освіти, необхідною умовою успіху у навчанні та підготовці кадрів [3, с. 158].

Вищезазначене, вимагає відповідної концепції розвитку національної інноваційної системи, в основі якої має бути створення умов для підвищення продуктивності та конкурентоспроможності вітчизняних виробників за рахунок технологічної модернізації національної економіки, підвищення рівня їх інноваційної діяльності, виготовлення інноваційної продукції, застосування передових технологій, організація та управління для покращення добробуту людини та забезпечення економічного зростання тощо.

Сучасний етап розвитку національної системи вищої освіти визначається освітніми інноваціями, спрямованими на збереження досягнень минулого й, водночас, на модернізацію системи вищої освіти, відповідно до вимог часу, новітніх надбань науки, культури й соціальної практики. Проте, традиційні форми та методи управління, що склалися у закладах вищої освіти, не в повній мірі відповідають підготовці креативної молоді, недостатні для професійного керівництва сучасними, більш масштабними освітніми інноваціями, що здатні адаптуватися у динамічно змінному світі.

Аналіз світових літературних джерел [1] засвідчив, що у ХХІ столітті з відповідним використанням нових інформаційно-комунікаційних технологій у системі освіти з'являються інновації, де знання та технології відіграють важливу

роль у методології викладання та навчання. Виокремимо технологічні підходи у системі вищої освіти:

1. Підхід до технологічної грамотності, вказує на збільшення ступеня використання нових технологій здобувачами вищої освіти шляхом включення технологічних навичок у навчальну програму.

2. Підхід до поглиблення знань, орієнтує на підвищення здатності здобувачів вищої освіти використовувати знання для підвищення цінності суспільства та економіки, застосовуючи їх для вирішення складних і реальних проблем.

3. Підхід до продукування знань, вказує на підвищення здатності здобувачів вищої освіти впроваджувати інновації та створювати нові знання та отримувати користь від цих нових знань.

Зарубіжний досвід показує, що використання саме інноваційних методів у діяльності закладів вищої освіти має потенціал для покращення якості не лише освітнього ресурсу, розвитку креативності здобувачів вищої освіти, розширення їх можливостей, а й для зміцнення управління та стимулювання зусиль для досягнення мети людського розвитку в країні загалом.

Вітчизняні реалії засвідчують неефективність нинішньої моделі розвитку освітньої сфери переважно на ринкових засадах із послабленням ролі держави та неможливості забезпечити на цій основі необхідний рівень її конкурентоспроможності в умовах глобалізації. З одного боку, освітні стратегії мають враховувати неминучу тенденцію втягування держав в процес глобалізації, а з іншого – спрямовуватися на підвищення національної конкурентоспроможності при збереженні культурно-національної специфіки.

На жаль, більшість освітніх подій і тенденцій в Україні 2022 року, а саме: міграція з окупованих територій і України загалом, навчання в умовах відсутності електрики, педагогічне навантаження, освітні втрати, нестабільна робота в умовах окупації, евакуації чи релокації закладів тощо, пов'язані з пошуком нових моделей забезпечення життєздатності системи, що зазвичай є компромісом між раціональністю і вимушеними кроками. Маємо гостру освітню прогалину, так за даними UNICEF, що були оприлюднені наприкінці весни 2022 року, свої домівки змушені були залишити 4,3 млн дітей, що становило 57% від загальної кількості та виїхало 1,8 млн дітей за кордон [2]. Звичайно, освітня система вже не буде такою, як до війни, оскільки досвід, здобутий упродовж минулого року, впливатиме на всі процеси в майбутньому, але об'єктивно оцінювати ситуацію в освіті можна буде лише після повернення країни до мирного життя.

Україна намагається реалізовувати амбітні програми розвитку, які потенційно здатні перетворити систему освіти на рушій економічного зростання та соціального процвітання. Водночас, досвід інших країн з високоефективними системами інноваційної освіти, які пройшли реформування показав, що потрібна чітка інноваційна політика держави, яка повинна включати стимулювання інновацій на державному та регіональних рівнях, долучення до глобальних інноваційних мереж, залучення інвестиції у науково-дослідні роботи, визначення та удосконалення пріоритетів інноваційного розвитку на державному і регіональному рівнях тощо. Усунення дисбалансів та чинників напруги, що зберігаються у сфері освітніх інновацій, допоможе створити такі умови та спрямує програму реформування освіти в Україні на шлях до успіху заради наступних поколінь та процвітання країни в цілому, що вкрай необхідне в умовах відбудови економіки держави та відновлення соціально-економічного добробуту її населення.

Література:

1. Dr. Mrs. Sampada Gulavani¹, Dr. Rajesh Kanthe². Innovations in Higher Education for Teaching and Learning using Technology URL: https://www.researchgate.net/publication/333716406_Innovations_in_Higher_Education_for_Teaching_and_Learning_using_Technology (дата звернення: 08.02.2023).
2. Підсумки року в освіті: рік 2022-й. URL: <https://osvita.ua/news/88071>.
3. Шарата Н.Г. Інноваційність в освіті – ознака сучасності. 2012. ВІСН. № 97. С. 158-160. URL: <http://dspace.mnau.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/454/1/2.pdf> (дата звернення: 08.02.2023).